

Kainuun sote- ja maakuntauudistuksen esivalmistelun projektisuunnitelma

1. Esivalmistelun tausta

Valtionvarainministeriö antoi kirjeellään 26.5.2016 sote- ja maakuntauudistuksen **esivalmistelun** kokoon kutsumisen maakuntien liittojen tehtäväksi. Esivalmistelun toteuttaminen edellyttää hyvää yhteistyötä maakunnan liiton, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, sote-kuntayhtymän ja sote-valmisteluprosessin, pelastuslaitoksen, aluehallintoviraston, kuntien, henkilöstöjärjestöjen ja yhdistyssektorin edustajien kesken.

Sote- ja maakuntauudistuksen toimeenpano jakautuu neljään vaiheeseen:

- 1) esivalmistelu (30.6.2017 asti),
- 2) maakunnan toimintaa valmisteleva väliaikaishallinto (väliaikainen valmistelutoimielin ajalla 1.7.2017 – 1.3.2018),
- 3) maakunnan käynnistymisvaihe (ajalla 1.3.2018 – 31.12.2018) ja
- 4) uuden maakunnan ensimmäinen varsinainen toimintakausi (1.1.2019 alkaen).

Esivalmisteluvaihe kestää sote-järjestämislain ja maakuntalain voimaantuloon eli 1.7.2017 saakka. Esivalmistelussa luodaan edellytyksiä tehtävien ja omaisuuden siirtämiselle uusille maakunnille sekä niiden toiminnan käynnistämiseksi.

Kainuun maakunnan viranomais- ja muut tahot pitivät 20.6.2016 aloituskokouksen sote- ja maakuntauudistuksen valmistelusta. Aloituskokouksessa asetetun **valmisteluryhmän** tehtäväksi annettiin laatia ehdotus esivalmistelun projektisuunnitelmaksi ohjausryhmän päätöksentekoa varten.

Organisaatiot ovat nimenneet ryhmän jäseniksi seuraavat henkilöt:

- *maakuntajohtaja Pentti Malinen*
- *kuntayhtymän johtaja Maire Ahopelto*
- *ylivohtaja Kari Pääkkönen*
- *johtaja Tiina Veijola*
- *ylivohtaja Matti Räinen (Pohjois-Pohjanmaan ELY)*
- *johtaja Margit Päätaalo (Pohjois-Suomen AVI)*
- *pelastusjohtaja Anssi Parviainen*
- *kaupunginjohtaja Jari Tolonen*
- *kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen*
- *kunnanjohtaja Esko Rautiainen*

2. Päämäärä

Muutosvisio Kainuun maakunnalle:

”KAINUTLAATUISEN PALVELEVA JA ELINVOIMAINEN EDELLÄKÄVIJÄMAAKUNTA”
= oma-aloitteinen yhteisvastuu uuden Kainuun maakunnan tulevaisuudesta

Sote- ja maakuntauudistus tulee toteuttaa siten, että Kainuu ottaa ripeästi ja yhteistyösuuntautuneesti omalle vastuulleen muutokseen sisältyvän päätös- ja kehittämisvallan.

Uudistus tulee valmistella kärkinäkökulminaana palvelujen ja elinvoiman kehittäminen. Valmistelussa hyödynnetään Kainuun hallintokokeilun pohjalta nousutta edelläkävijyyttä ja uudistetaan sitä esiintulevien kehittämistarpeiden perusteella.

Kainuun maakuntaohjelmassa todetaan Kainuun olevan maakuntana kainutlaatuinen. Kainut merkitsee joukkoa johtavan edessäkulkijan ja tienraivaajan käyttämää sauvaa. Raivaajahenkeä eli rohkeaa edelläkävijyyttä tarvitaan jälleen, jotta sote- ja maakuntauudistuksen avaamat mahdollisuudet toteutuvat Kainuun erityispiirteiden ja kainuulaisten tarpeiden mukaisesti.

Esivalmistelulla rakennetaan maakunnan kokonaisedun huomioivaa perustaa muutosvision saavuttamiselle.

2.1. Tavoitteet

Mittarit:

- Toimenpide-esitysten valmisteluaste väliaikaishallintovaiheen pohjaksi
- Kohderyhmäpalaute muutosviestinnästä
- Palaute osallistamisen ja vuorovaikutuksen kattavuudesta
- Arvioinnit muutosprosessin ohjautumisesta

- 1) Kainuun sote- ja maakuntauudistuksen esivalmistelun tavoitteena on tuottaa uudistuksen väliaikaisen valmistelutoimielimen, valtion ja muiden sidosryhmien käyttöön riittävän yksityiskohtaiset kuvaukset uuteen maakuntaan siirtyvien **tehtävien nykytilanteesta**. Esivalmistelu luo pohjaa väliaikaishallintovaiheelle. Väliaikaishallinnon tehtävät on yksilöity 31.8.2016 julkaistussa esityksessä laiksi maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaantulon (7 §, ks. liite 1).
- 2) Tavoitteena on varmistaa Kainuun sote- ja maakuntauudistuksen osallistava suunnittelu sekä mukana olevien organisaatioiden, sidosryhmien ja henkilöstön välinen **riittävä vuorovaikutus**.
- 3) Tavoitteena on **asiakaspalvelutarpeet ja tehtävien tehokkuusvaateet huomioiva muutosprosessi**. Siinä korostuvat aktiivisuus, avoimuus, kattava muutosviestintä, uudistuksen mahdollisuuksien täysimääräinen ja omaehtoinen hyödyntäminen sekä Kainuun maakuntakehittämisen edelläkävijyyden, kilpailukykyisyyden ja vetovoimaisuuden rakentaminen.

Esivalmistelu toteutetaan laajassa yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen ja muiden uudistuksen sidosryhmien kanssa. Valtiovarainministeriön ohjeistukseen perustuen esivalmistelussa kiinnitetään huomiota maakunnan ja kansallisten ICT-ratkaisujen yhteensopivuuteen.

2.2. Linjaukset ja keinot

Esivalmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi huomioitavia, kattavasti käytännön valmistelua ohjaavia linjauksia ja keinoja ovat:

- Demokratian näkökulmasta uudistuksen poliittisen ohjauksen ja laajan osallistumisen varmistaminen
- Asiakaspalvelujen sujuva saatavuus sekä organisaatioiden tehtävien tehokas järjestäminen maakunnan

kokonaisedun kannalta

- Viestinnän aktiivisuus, avoimuus ja yhdenmukaisuus muutoksen ja valmistelun sidosryhmille (sidosryhmien informointi ja mukanaolo valmistelutyössä, yhteinen portaali sote-uudistuksen kanssa, yhteinen työryhmävalmistelun palvelualusta)
- Sote- ja maakuntavalmistelutyön yhteensovitus
- Kuntien osallistaminen sekä uuden maakunnan ja kuntien yhteyden ja yhteistyön rakentaminen
- Organisaatioiden hyvien käytäntöjen huomiointi sekä palveluiden ja toimintatapojen sähköistäminen (=digitalisaatio)
- Järjestämisen ja tuottamisen roolien selkeyttäminen palvelukokonaisuuksissa
- Toiminnallisuuden ja edustuksellisuuden yhteensovittaminen sekä yhteiset menettelyt työryhmävalmistelussa
- Valtion tehtäväsiirtojen ja –järjestelyjen vaikutusten aktiivinen huomiointi maakunnan toimintojen valmistelussa

2.3. Tuotokset, tulokset ja vaikutukset

Esivalmistelun tuloksena ovat riittävät kuvaukset ja toimenpide-esitykset kohtien 3.1. – 3.5. tehtävistä 30.6.2017 mennessä.

3. Tehtävät

Esivalmistelun tehtäviä ovat:

- 3.1. Järjestäytyä valmisteluprosessina, luoda sille yhtenäiset käytännöt ja laatia toimeksiannot työryhmille ohjaus- ja valmisteluryhmän ohjeistukseen perustuen.
- 3.2. Kartoittaa uuteen maakuntahallintoon siirtyvien tehtävien ja toimintojen nykytilanne, luoda näkemys tehtävistä ja toimintamalleista uudessa maakunnassa sekä yhteen sovittaa soten ja muun maakuntauudistuksen kokonaisuutta ja tehtäviä.
- 3.3. Tuottaa tarvittavat **toimenpide-esitykset Kainuun kannalta tarkennettuna** seuraavista osa-alueista:

- maakuntahallinnolle siirtyvät tehtävät
- kuntien tuottamat ja saamat tukipalvelut
- tehtävien organisointi ja johtamisrakenne
- keskeiset toimintaprosessit
- käytössä olevat henkilöstöressit htv-tasolla
- henkilöstön mahdolliset koulutustarpeet
- palvelujen asiakkaat ja sidosryhmät
- tehtäviin käytettävissä olevat määrärahat
- käytössä olevat ICT-ratkaisut
- käytössä olevat toimipaikat ja toimitilat
- keskeiset yhteistyösuhteet ja yhdyspinnat
- voimassa olevat sopimukset
- käytössä oleva irtain ja kiinteä omaisuus

Toimenpide-esitysten valmistelussa huomioidaan päällekkäisyyksien välttämiseksi valtakunnalliset linjaukset ja esivalmistelun selvitysluonteisuus.

3.4. Tuottaa selvitykset:

- asiakkaiden ja sidosryhmien odotuksista koskien tulevan maakunnan toimintamallia, tehtäviä ja palveluita
- muut ohjaus- tai valmisteluryhmän mahdollisesti päättämät selvitykset

3.5. Tukea uudistuksen toteuttamista ajantasaisen muutosviestinnän avulla:

- esivalmistelun muutosviestinnän suunnittelu (viestintäsuunnitelma), joka perustuu muutosprosessille asetettuun visioon
- muutosvalmistelun viestintää koordinoivan viestintäryhmän perustaminen. Viestintäryhmää vetää sote-kuntayhtymän ja liiton yhteinen viestintäpäällikkö.
- uudistusta ja hankkeen tuotoksia esittelevän kotisivuston luominen ja päivittäminen sekä informointi sosiaalista mediaa käyttämällä
- medialle ja sidosryhmille kohdistuva muutosviestintä

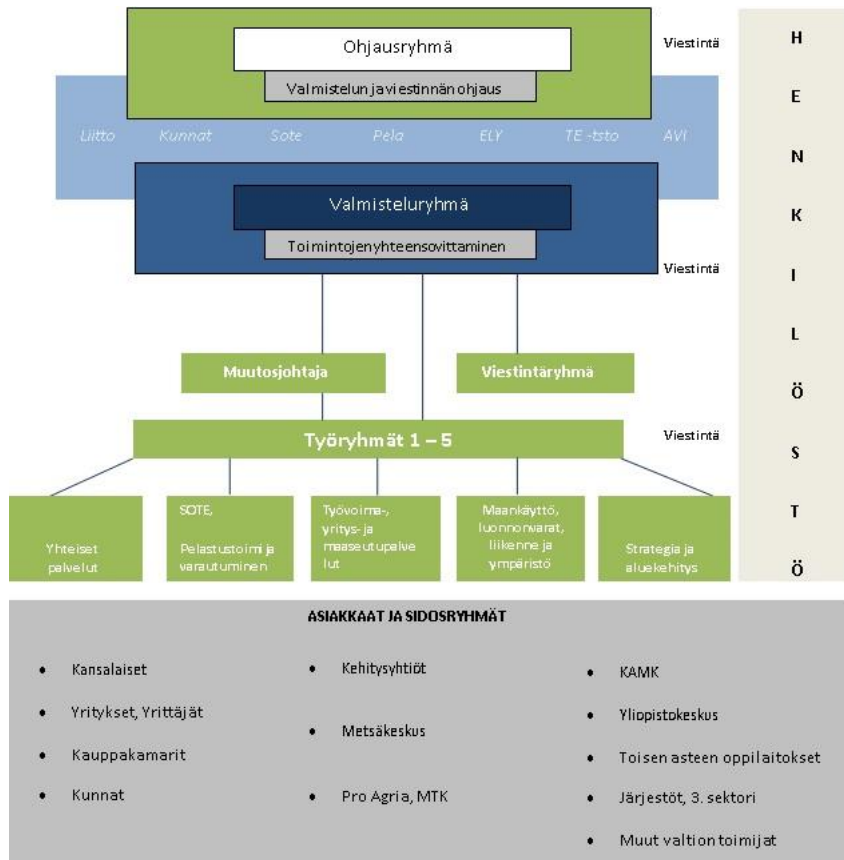
Uudistuksen suunnittelussa yleisesti huomioitavaa:

- maakunnan **tavoitetilan** kuvaus (muutosvisio toimialalle sovellettuna)
- maakunnan tehtäville rakentuvan **palvelutoiminnan tavoitteet**
- **toimenpiteet** tavoitteiden saavuttamiseksi
- muutoksen **vaiheet**, niiden tulokset ja aikataulut
- suunniteltujen toimenpiteiden **resurssit** (raha/osaaminen/yhteistyö jne)
- muutoksen toimeenpanon **viestintä-** ja vuorovaikutussuunnitelma

Uuden organisaation perustehtävän ja tavoitteiden määrittely, tavoitetietoisuuden ylläpito sekä tavoitteiden muuntaminen käytännön toimenpiteiksi ovat **muutosjohtamisen** ydintä. Johtamistyö muutosprosessissa näyttäytyy monikerroksisena tehtävänä. Siinä yhdistyvät taidot johtaa muutosta tavoitetietoisesti sekä luoda tilaa muutosprosessin herättämien tunteiden työstämiselle ja muutokseen sitoutumiselle. Monikanavainen viestintä on niin ikään muutosjohtamisen ytimessä.

4. Organisointi ja käytettävissä olevat resurssit

Kainuun sote- ja maakuntauudistuksen esivalmistelun organisointimalli on esitetty kuvassa 1

Sidosryhmä- ja kansalaisvaikuttaminen esivalmistelussa organisoituu perustettavan muutosfoorumien kautta.

Henkilöstöä koskevien asioiden koottua käsittelyä varten perustetaan yhteistoimintaelin.

4.1. Ohjausryhmä

Ohjausryhmän kokoonpano:

Uudistuksen esivalmistelua johtaa laaja-alainen ohjausryhmä. Siihen on kutsuttu varsinaiset jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä alla luetellusta tahoista. Ohjausryhmän kokoonpanossa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan naisten ja miesten tasapuolinen edustus.

Ohjausryhmässä on puheenjohtajana maakuntahallituksen pj. Timo Korhonen ja neljä varapuheenjohtajaa (Pentti Kettunen/PS, Raili Myllylä/Vas, Eero Suutari/Kok, Raimo Piirainen/SDP). Sihteerinä toimii Kainuun liiton hallintopäällikkö Harri Turkulainen. Ohjausryhmän puheenjohtaja osallistuu valmisteluryhmän kokouksiin.

- Kainuun liitto, 2 luottamushenkilöä,
- Kainuun sote, 2 luottamushenkilöä,
- Kainuun kunnat, kukin 2 luottamushenkilöä
- Pelastuslaitos, 1 edustaja
- Kainuun ELY, 2 edustajaa
- Pohjois-Pohjanmaan ELY, 1 edustaja
- Kainuun TE-toimisto, 1 edustaja
- Pohjois-Suomen AVI, 1 edustaja
- Puolueiden Kainuun piirijärjestöt, kukin 1 edustaja
- Pääsopijajärjestöt, 1 edustaja kustakin järjestöstä: Juko (2 hlöä – valtio ja kunta), JHL, Jyty, Pardia, Tehy, Super, yhteensä 7 edustajaa
- Kainuun muut kansanedustajat, 2 edustajaa

Yhteensä 42 jäsentä

Ohjausryhmän tehtäviin kuuluvat valmisteluprosessin ylin päätöksenteko, ohjaus ja seuranta. Jokainen taho vastaa ohjausryhmäjäsenensä kokous- ja matkakustannuksista itse.

4.2. Valmisteluryhmä

Esivalmistelun yksityiskohtaisesta suunnittelusta ja yleisestä toimeenpanosta vastaa 10 henkilön valmisteluryhmä. Ryhmä on asetettu 20.6.16 pidetyssä aloituskokouksessa. Kainuun maakuntahallitus on vahvistanut 22.8.2016 ryhmän kokoonpanon. Valmisteluryhmän puheenjohtajana on maakuntajohtaja sekä varapuheenjohtajina Kainuun sote-kuntayhtymän johtaja ja Kainuun ELY:n ylijohtaja. Esittelijänä ja sihteerinä toimii muutosjohtaja.

Valmisteluryhmän tehtävänä on ohjata ja yhteensovittaa työryhmien esivalmistelutyötä.

4.3. Työryhmät

Työryhmät ovat esivalmistelussa toimeksiantojensa pohjalta keskeisiä sisällön- ja asiantuntijatiedon tuottajia. Niiden puheenjohtajat ja sihteerit ovat avainasemassa valmistelutyön etenemisessä ja raportoinnissa. Myös jäseniltä edellytetään aktiivista osallistumista valmisteluun.

Työryhmät ohjaavat toimialojensa selvitysten tekemistä harkitsemillaan tavoilla annettujen ohjeiden puitteissa. Ohjausryhmä asettaa työryhmät.

Työryhmät ovat tehtäväjaoiltaan seuraavat:

- 1) *YHTEISET PALVELUT*
- henkilöstö-, talous-, tietohallinto- ja kiinteistöasiat
- 2) *SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI, PELASTUSTOIMI JA VARAUTUMINEN*
- 3) *TYÖVOIMA-, YRITYS- JA MAASEUTUPALVELUT*
- maakunnan liitolta, ELY:stä ja TET:stä siirtyvien tehtävien ohella kunnista ja AVI:sta siirtyvät MMM:n hallinnonalan velvoitteet
- 4) *MAANKÄYTTÖ, LUONNONVARAT, LIIKENNE JA YMPÄRISTÖ*
- sisältää maakunnan liitosta, ELY:istä sekä mahdollisesti kunnista siirtyvät velvoitteet
- 5) *STRATEGIA JA ALUEKEHITYS*
- sisältää maakuntastrategian, -ohjelman sekä toiminnallis-taloudellisen suunnitelman; toteutus alkaa varsinaisen valmistelun vaiheessa

Työryhmien kokoonpano koostuu puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, jäsenistä ja varajäsenistä. Jäsenmäärä on 12 ja muodostuu maakunnallisten avainorganisaatioiden, luottamushenkilöiden, kuntien ja henkilöstöjärjestöjen edustajista **liitteen 2** mukaisesti. Kokoonpanot on valmisteltu eri sidosryhmien kanssa käytyihin neuvotteluihin perustuen.

Työryhmien tehtävät:

- päätehtävänä on valmistella toimialansa osalta uuden maakuntaorganisaation toiminnan käynnistämistä ja palvelujen järjestämistä
- valmistelussa on kolme suurta ja erilaista kokonaisuutta, jotka on saatava täydentämään ja tukemaan toisiaan: VOIMAVARAT JA TUKIPALVELUT + PALVELUT JA NIIDEN KEHITTÄMINEN + JOHTAMINEN
- aluksi työryhmät kartoittavat toimialansa palvelujen, toiminnan ja voimavarojen nykytilan ja -ympäristön
- seuraavaksi ne ottavat kantaa lakiluonnoksen mukaisesti muodostuvaan tehtävien, palvelujen ja toimintatapojen kokonaisuuteen: Millainen tehtävien ja palvelujen kokonaisuus syntyisi? Mitä etuja, haittoja, yhteensovittamista ja lisäselvityksiä lakiluonnoksen mukainen eteneminen ja toimeenpano tarkoittaisi?

- tarkastelunäkökulmina asiakkaat/asukkaat, yritykset ja III sektori sekä viranomaiset ja muut tahot, joiden yhteistyö- ja palvelutarpeet on tärkeää ottaa huomioon
- lopuksi valmistellaan ehdotus uudessa maakunnassa käyttöön otettavaksi tehtävä- ja palvelukokonaisuudeksi sitä toteuttavine toimintatapoineen ja arvioidaan niiden vaikutuksia em. tarkastelunäkökulmien perusteella
  - < muodostetaan yhteinen näkemys toimialan tehtävistä, niiden toteuttamisen keinoista ja voimavaroista sekä palveluista ja niiden järjestämisen/tuottamisen menettelyistä uudessa maakunnassa
- tehtävänä myös käydä läpi ja sovittaa yhteen tehtäväkokonaisuuksia, joissa on merkittäviä yhteishyötyjä tai yhdyspintoja muiden työryhmien tehtävien kanssa
- nostaa esiin toimialansa sopimuksellisuutta vaativia asioita: 1) muiden maakuntien kanssa yhteisesti järjestettävistä asioista, 2) kuntien kanssa sovittavista asioista 3) muiden toimijoiden kanssa sovittavista asioista
- pitää yhteyttä työryhmän työtä sivuavien valtakunnallisten ryhmien kanssa
- jäsentää henkilöstö- ja toimintaresursseja, joita toimiala edellyttää uudessa maakunnassa
- nostaa esiin mahdollisia toimialan henkilöstön koulutus- / osaamistarpeita

Työryhmät toimivat ensi vaiheessa 30.6.2017 asti, jolloin toimintaa tarkastellaan uudelleen.

Työryhmät tarkentavat tehtäviään tarpeen mukaan valmisteluryhmän ohjeistuksen puitteissa. Valmisteluryhmällä on myös valtuus mahdollisesti puuttuviksi jäävien jäsenyysvalintojen suorittamiseen, työryhmien tehtäväkenttien tarkentamiseen ja esille tulevien valmistelutarpeiden pohjalta työryhmien välisten tehtävä- ja jäseniirtojen toteuttamiseen.

Työryhmien valmistelukäyttöön hankitaan yhteinen työskentelyalusta, jonka puitteissa valmisteluun osallistujat voivat keskustella ja yhteensovittaa valmistelun näkökantoja, linjauksia ja toimenpide-esityksiä.

Muut työryhmät ja linjaukset:

Henkilöstöjärjestöneuvottelussa 20.9.16 on linjattu, että

- 1. perustetaan erillinen yhteistoimintaelin, jossa ovat edustettuina kaikki pääsopijajärjestöt sekä valmisteluryhmän jäsenistä maakuntaan siirtyviä työnantajatahoja edustavat jäsenet. Toimialarajat ylittävä yhteistoimintaelin perustetaan valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti. Siinä käsitellään YT-lain mukaisesti henkilöstöä koskevat, valmistelu-/työryhmiltä tulevat asiat ennen ohjausryhmän käsittelyä. Näin henkilöstöjärjestöt osallistetaan asioiden valmisteluun ja työnantajat saavat YT-lain mukaisen veloitteen organisoiduksi yhden YT-elimen kautta.
  - 2. perustetaan työryhmän 1 (=yhteiset palvelut) alle alatyöryhmä henkilöstöasioita varten, jossa ovat edustettuina kaikki pääsopijajärjestöt sekä muina jäseninä valmistelussa mukana olevien organisaatioiden henkilöstöasioista vastaavia. Alatyöryhmässä käydään läpi koordinoitusti kaikki uudistukseen liittyvät henkilöstöasiat.
- Em. kohtien 1 ja 2 toteutuessa henkilöstöjärjestöjen nimeämiä edustajia tulee kaikkiin työryhmiin kaksi ja vastaava määrä varajäseniä.
- Valmisteluryhmä voi asettaa työryhmille toimialan tehtäväkokonaisuuksien jakamiseksi alatyöryhmiä. Ne ovat työryhmien tehtäviä selvittäviä toimintokohtaisia ryhmiä. Alatyöryhmiin tulee kuhunkin ryhmään mukaan yksi henkilöstön edustaja. Henkilöstön edustajat sopivat edustajista pääsopijajärjestöittäin neuvottelutulokseen 20.9.16 perustuen. Kuntien edustajat nimetään kuntajohtajakokouksessa 21.9.16 kuntien tekemien esitysten pohjalta. Kuntien edustajat voivat olla sekä luottamushenkilöitä että toimen/viranhaltijoita. Alatyöryhmiin nimetään mahdollisuuksien mukaan palveluntuottajatahon edustuksena jäsen yhdistyksistä ja yrittäjistä.

- Työryhmien puheenjohtajat ja kaksi jäsentä varajäsenineen valitaan luottamushenkilöistä poliittisten puolueiden ja sitoutumattomien neuvottelun 12.9.16 linjausten pohjalta.
- Varapuheenjohtajat valitaan työryhmien keskuudesta ja sihteerit valmisteluryhmän toimesta ao. valmisteluvastuuorganisaation tekemän ehdotuksen perusteella. Sihteerit eivät ole työryhmien jäseniä, vaan niiden asiantuntijoita.
- Työryhmät voivat valmistelutyönsä tueksi kuulla päätökseensä perustuen asiantuntijoita.

- Muutosjohtaja ja viestintäryhmä

Muutosjohtaja:

Hankkeelle on uudistuksen ohjausryhmän päätöksellä 29.8.2016 palkattu muutosjohtaja ajalle 1.9.2016-30.6.2017.

Tehtävät:

- o huolehtii valmisteluprosessin etenemisestä yhdessä valmisteluryhmän kanssa niin, että esivalmistelun tehtävät tulevat toteutetuiksi määräaikaan mennessä
- o ohjaa työryhmien tavoitteita, toimintaa ja aikataulutusta sekä yhteen sovittaa niiden tuotoksia yhdessä työryhmien ja valmisteluryhmän kanssa
  - varmistaa uudistuksen sote- ja maakuntaosuuksien valmistelun yhteensovituksen
  - toimii esittelijänä ja sihteerinä valmisteluryhmän kokouksissa
  - osallistuu tarvittaessa työryhmien toimintaan ja kokouksiin
- o toimii yhteyshenkilönä valtakunnan tason ja muiden maakuntien muutosjohtajiin
- o osallistuu viestintäryhmän toimintaan ja johtaa muutostiimiä

Valmisteluryhmään osallistuvat organisaatiot osoittavat muutosjohtajan avuksi tarvittavat toiminta- ja investointiresurssit niin, että esivalmisteluvaiheen tehtävät saadaan hoidettua.

Viestintäryhmä:

Tehtävät:

- o Vastaa kohdan 3.4. mukaisista viestintätehtävistä viestintäpäällikön puheenjohtajuudella. Kokoontulo liitteessä.

Maakunnan viestintäsuunnittelussa ovat apuna valtakunnallinen viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma ja tiekartta. Valtakunnalliset ja maakunnalliset viestintävastaavat on nimetty, ja viestinnän valmisteluryhmät perustetaan. Yhteisen henkilöstö-, asukas- ja verkkoviestinnän suunnittelu ja toteutus aloitetaan. STM ja VM laativat maakuntien viestinnän tueksi viestintäsuositukset ja perusviestit. Yhteiseen käyttöön valmistellaan myös infografiikkaa ja muuta visuaalista aineistoa.

Muut valmisteluryhmät:

- Muutostiimi:
  - Tehtävänä yhteen sovittaa yksityiskohtaista valmistelua jatkokäsittelyä varten
  - Koostuu työryhmien sihteeereistä ja muutosjohtajasta, joka toimii tiimin puheenjohtajana
  - Viestintäpäälliköllä on puhe- ja läsnäolo-oikeus tiimin kokouksissa
- Muutosfoorumi:
  - laajempi kainuulaisten sidosryhmien eli järjestöjen ja yhdistysten kattoorganisaatioiden osallistaminen, kansalais- ja sidosryhmävaikuttamisen näkökulma, tukee työryhmävalmistelua
  - keskiössä sote- ja maakuntauudistuksen tavoitteet, tuleva maakuntastrategia ja sen osana olevat suunnitelmat
  - muutosfoorumielle suunnitellaan omat menettely- ja toimintatavat, hyödynnetään teknologiaa, joka tekee laajan osallistamisen mahdolliseksi

5. Kustannukset ja rahoitus

Esivalmistelun kustannukset ovat ajalla 1.8.2016 – 30.6.2017 yhteensä noin 139.000 euroa.

Kustannukset muodostuvat seuraavista eristä (alustava arvio)

Kustannukset	Euroa
• Palkkakustannukset (muutosjohtaja, sivukulut)	99 000
• Ohjausryhmän + muiden esivalmistelutilaisuuksien kulut	10 000
• Viestintä ja tiedotus	20 000
• Muut kustannukset	10 000
Yhteensä	139 000

Kainuun liitto, Kainuun sote -kuntayhtymä, Kainuun ELY-keskus ja Kainuun TE-toimisto ovat sopineet esivalmistelun kustannusten jakamisesta keskenään kunkin vastatessa niistä 1/4.

6. Aikataulu

Esivalmistelun toimeenpanemisen ajoittamista varten laaditaan muutosprosessin vaatimusten myötä tarkentuva aikataulu projektin päättymiseen 30.6.2017 saakka.

Kokousajat	Ohjausryhmän alustavat kokousaiheet
Lokakuu	<ul style="list-style-type: none"> • Lausunto sote- ja maakuntauudistuksen lakiluonnoskokonaisuudesta • Sote- ja maakuntauudistuksen valtakunnallinen ja maakunnallinen tilannekatsaus • Esivalmisteluvaiheen projektisuunnitelma –30.6.2017<ul style="list-style-type: none"> ➤ visio, tavoitteet, tehtävät, organisointi, aikataulu, viestintä ➤ työryhmien rakenteen ja kokoonpanon vahvistaminen ➤ viestintäsuunnitelma • Keskustelu jatkovalmistelusta
Tammikuu	<ul style="list-style-type: none"> • Uudistuksen valtakunnallinen ja maakunnallinen tilannekatsaus • Esivalmisteluvaiheen tilannekatsaus • Muutosviestintä • Keskustelu jatkovalmistelusta
Helmikuu	<ul style="list-style-type: none"> • Uudistuksen valtakunnallinen ja maakunnallinen tilannekatsaus • Esivalmisteluvaiheen tilannekatsaus

	<ul style="list-style-type: none"> • Muutosviestintä • Keskustelu jatkovalmistelusta
Huhtikuu	<ul style="list-style-type: none"> • Uudistuksen valtakunnallinen ja maakunnallinen tilannekatsaus • Alustava ehdotus Kainuun monitoimialaisen maakunnan toimeenpanon mallista • Muutostuki ja viestintä • Keskustelu jatkovalmistelusta
Toukokuu	<ul style="list-style-type: none"> • Uudistuksen valtakunnallinen ja maakunnallinen tilannekatsaus • Alustava ehdotus Kainuun monitoimialaisen maakunnan toimeenpanon mallista • Muutostuki ja viestintä • Keskustelu jatkovalmistelusta
Kesäkuu	<ul style="list-style-type: none"> • Kainuun monitoimialaisen maakunnan toimeenpanon mallin hyväksyminen • Keskustelu jatkovalmistelusta

Kokousajat	Valmisteluryhmän alustavat kokousaiheet
<p>Valmisteluryhmä kokoontuu keskimäärin 2 krt kk:ssa, tarpeen mukaan viikoittainkin ennalta sovitun kokousaikataulun mukaan, ohjausryhmän puheenjohtaja osallistuu kokouksiin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • esivalmistelun projektisuunnitelma • työryhmärakenne ja kokoonpano • viestintäsuunnitelma • työryhmien työn käynnistäminen ja ohjeistus • työryhmävalmistelun yhteensovitus, ohjaus, seuranta ja arviointi • sote- ja maakuntauudistuksen tilannekatsaukset • lakiluonnoksiin perehtyminen ja lausuntovalmistelun koordinointi • muutosviestinnän linjaaminen esiintyvien kehittämistarpeiden pohjalta • muutosprosessin eri vaiheissa alustavat ehdotukset Kainuun monitoimialaisen maakunnan toimeenpanon malleista

Työryhmät laativat toiminnalleen työsuunnitelman, josta ilmenee eri vaiheissa työn suunniteltu eteneminen ja valmisteluajataulu.

7. Raportointi, seuranta ja arviointi

Raportoinnin ja seurannan tehtävänä on tuottaa tietoa valmistelutyön etenemisestä. Seurantatiedon perusteella arvioidaan sitä, edetäänkö asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin perusteella

valmistelun suuntaa voidaan tarkistaa.

Ohjausryhmä on esivalmisteluhanketta ohjaava elin, joka seuraa, arvioi ja linjaa valmisteluprosessin etenemistä.

Työryhmät toimittavat raporttinsa valmisteluryhmälle toimeksiannoissa sovitun aikataulun ja muutosjohtajan ohjeiden mukaisesti. Työryhmät raportoivat myös valmisteluryhmän kokouksissa valmistelunsa etenemisestä.

Valmisteluryhmä seuraa ja arvioi tilannetta sekä valmistelelee esitykset edelleen ohjausryhmälle.

Kukin valmistelussa mukana oleva organisaatio raportoi valmistelun etenemisestä myös omalle päätöksentekuelimelleen ja tiedottaa muutosvaiheiden valmistelusta henkilöstölleen yhteisesti sovittujen muutosviestinnän menettelyjen pohjalta.

8. Viestintä

Esivalmistelua tuetaan ajantasaisen muutosviestinnän avulla. Viestintäryhmä laatii viestintäsuunnitelman, jonka pohjalta viestintää toteutetaan aktiivisesti ja järjestelmällisesti. Päävastuu hankkeen viestinnästä on valmisteluryhmällä ja muutosjohtajalla. Heidän tukenaan operatiivisesta viestinnästä vastaavat viestintäryhmä (jossa mukana uudistuksessa olevien organisaatioiden viestintäasiantuntijat) ja viestintäpäällikkö. Uudistuksen muutosviestinnästä osavastuu kuuluu kaikille työryhmille niiden valmisteleminen tehtäväkokonaisuuksien osalta. Valmisteluryhmän jäsenet vastaavat edustamiensa organisaatioiden viestinnästä yhtenäisten, samanaikaisuuteen tähtäävien pelisääntöjen pohjalta. Viestintätoimenpiteet on käyty läpi kohdassa 3.4.

Sote- ja maakuntauudistukselle luodaan aluksi kehitettävän ja myöhemmin uuden portaalin muodossa yhteiset alueelliset ja näyttävät kotisivut, joiden kautta viestitään mahdollisimman kattavasti ja avoimesti uudistusten etenemisestä Kainuussa. Uudistuksen kansallisesta etenemisestä ja linjauksista tiedotetaan nettisivuilla www.alueuudistus.fi.

Viestintäsuunnitelmassa esitellään uudistusviestinnän organisoituminen, kanavat ja toimenpiteet. Olennaista on uudistuksen viestiminen yhtenä kokonaisuutena ja pääviestien hahmottaminen.

Viestinnässä huomioidaan sisäinen ja ulkoinen viestintä. Henkilöstö ja sidosryhmät ovat keskeisessä asemassa. Myös medialle suunnattu viestintä on avointa ja suunniteltua. Eri kohderyhmille suunnattujen tilaisuuksien kautta pyritään välittämään uudistusta koskevaa informaatiota monipuolisesti.

9. Riskien hallinta

Esivalmistelulle voidaan tunnistaa useita eri riskejä:

- valtakunnallisen maakuntauudistuksen toteutuminen

< lakiluonnosten raukeaminen tai huomattava muuttuminen alkuperäisistä lähtökohdista, maakunnallisen itsehallinnon liikkumavaran supistuminen valtion informaatio- ja resurssiohjauksessa, soten dominoivuus

- alueellinen organisoituminen ja soveltaminen

< aikatauluun, resursointiin, viestintään, asennoitumiseen, eri osapuolten näkemysristiriitoihin, organisaatiokulttuureihin ja päätöksenteko- ja toimintatapoihin sekä mukana olevien tahojen sitoutumiseen ja asiakkaiden osallisuuden liittyvät riskit

10. Muutostuki

Kainuun sote- ja maakuntauudistuksen esivalmistelun tukena toimivat maakunnallisten valmisteluryhmien lisäksi valtakunnalliset valmisteluryhmät, VM, STM ja Suomen Kuntaliitto. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on nimittänyt sote-uudistuksen valtakunnalliseksi muutosjohtajaksi Sinikka Salon. Valtioneuvosto on puolestaan nimittänyt maakuntauudistuksen muutosjohtajaksi Pauli Harjun. Valtakunnallisena sote- ja maakuntauudistuksen projektijohtajana toimii Tuomas Pöysti.

Tärkeällä sijalla työssä on VM:n ja STM:n ohella muiden uudistukseen osallistuvien viranomaisten vastuuministeriöiden valmistelua tukeva toiminta sekä Kainuun maakunnan avainorganisaatioiden edustajien osallistuminen valtakunnallisiin verkostoihin ja valmisteluryhmiin. Valmistelua tukevat myös uudistuksen maakunnallisen ohjausryhmän päätökset ja linjaukset sekä erilaiset yhteiset seminaarit ja muut tilaisuudet, joita valmisteluryhmille ja muille asianosaisille järjestetään alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Ministeriöiden ja muutosjohtajien aluekierroksilla ja uudistuksen lakipaketin lausuntopyyntöillä kartoitetaan alueellisia tiedon, muutoksen ja muutostuen tarpeita. Osana uudistusta ehdotetaan mm. sosiaali- ja terveysministeriön, valtiovarainministeriön ja sisäministeriön tehtäväksi tukea kuntia ja kuntayhtymiä sekä perustettavia maakuntia uudistuksen valmistelussa ja toteutuksessa.

Ministeriövalmistelussa oleva tiekartta on tarkoitettu maakuntien sote- ja maakuntauudistuksen valmistelijoille. Tiekartassa on kuvattu vaiheittain uudistuksen alueellisen valmistelun etenemistä ja sen kansallista tukea vuoden 2019 alkuun saakka. Kunkin vaiheen osalta on jäsennetty sitä, mitä alueilla tulisi ottaa huomioon ja mitä toimenpiteitä tehdä. Lisäksi on hahmoteltu sitä, mihin vaiheisiin tai toimenpiteisiin kohdistuu erityistä kansallista tukea. Tiekartta on päivittyvä asiakirja, jota täydennetään uudistuksen ja sitä koskevan lainsäädännön valmistelun edetessä. Kansallista tukea koskevia osia täydennetään myös alueilta saatavan palautteen ja toiveiden pohjalta.

Ministeriöt verkottavat alueellisia maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelijoita ja järjestävät heille säännöllisiä tapaamisia. Syksyn 2016 aikana otetaan käyttöön yhteinen sähköinen työtila maakuntien muutosjohtajille ja järjestetään heille oma verkostonsa. Verkoston perustamiskokous pidetään 7.10.16.

11. Liitteet

Liite 1: Väliaikaishallinnon tehtävät

Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät ja toimivalta

Väliaikainen valmistelutoimielin johtaa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttää sitä koskevaa päätösvaltaa maakuntavaltuuston toimikauden alkuun asti. Valmistelutoimielin voi asettaa keskuudestaan jaostoja hoitamaan erikseen määrättyjä tehtäviä ja siirtää näitä tehtäviä koskevaa päätösvaltaa jaostolle.

Valmistelutoimielimen tehtävänä on yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle:

- 1) selvittää maakunnalle siirtyvä henkilöstö ja valmistella maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi;
- 2) osallistua maakunnalle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;
- 3) osallistua maakunnalle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
- 4) osallistua maakunnalle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
- 5) valmistella maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämistä;
- 6) päättää maakunnan vuoden 2018 talousarviosta;
- 7) osallistua ensimmäisten maakuntavaalien järjestämiseen;
- 8) valmistella muut maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Valmistelutoimielimen toimivalta on rajoitettu siten, että se voi:

- nimittää henkilöitä vain määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen siten, että määräaika päättyy viimeistään vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta;
- tehdä maakuntaa sitovia sopimuksia vain määräaikaisesti voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyy viimeistään vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Valmistelutoimielimen menettelyyn ja muutoksenhakuun valmistelutoimielimen päätöksistä sovelletaan maakuntalain säännöksiä

Liite 2: Työryhmien kokoonpanot